

Republika e Kosovës

Republika Kosova - Republic of Kosovo

Qeveria-Vlada-Government

Ministria e Ekonomisë/ Ministarstvo Ekonomije/ Ministry of Economy

Kosovski solarni forum 2021.

Priština, 27. jul 2021.

Zapisnik sa sastanka i nacrti preporuka učesnika

Ministarstvo ekonomije je, u saradnji sa Agencijom Sjedinjenih Država za međunarodni razvoj (USAID), u nastavku radnih sastanaka vezanih za pravičnu energetska tranziciju na Kosovu, organizovalo Kosovski solarni forum. Ovom forumu su prisustvovali glavni akteri u oblasti obnovljivih izvora energije na Kosovu (privredni subjekti, nevladine organizacije, lokalne i međunarodne institucije) u cilju dalje organizacije i koordinacije. Ovaj forum imao je za cilj da promoviše tržište kupaca-potrošača (prosumera) i proizvođača energije za vlastite potrebe, u sklopu malih projekata solarne energije na Kosovu.

Forum je podeljen na tri okrugla stola, kao i sajam na kome su preduzeća predstavila svoje usluge i proizvode.

Prvi okrugli sto

Na prvom okruglom stolu razgovaralo se o informacijama o aktuelnoj situaciji i potencijalu solarne energije na Kosovu. Učesnici ovog okruglog stola bili su g. **Miftar Nika** iz ME, g. **Lorik Haxhiu** iz USAID/KESS i gđa **Arijeta Pajaziti** iz AWESK-a. G. Miftar Nika je u ime ME-a istakao značaj OIE sa fokusom na solarnoj. G. Nika je predstavio trenutnu situaciju na tržištu energije, studije i zakonodavne inicijative preduzete u sektoru poslednjih godina, kao i kapacitete koje je licencirao RKE. Štaviše g. Haxhiu je preporučio da se do 2030. godine instalira do 250 MW ukupnog kapaciteta prosumatora na Kosovu (8000 instalacija u sektoru domaćinstava, 2000 u javnim zgradama i 1000 u preduzećima). Analizirana vrednost investicija procenjena je na oko 300 miliona evra. Prema studiji USAID -a, Kosovo ima kapacitet da pokrije do 500 MW instaliranog kapaciteta iz solarne energije (aukcije i kupci-potrošači) do 2030. godine, ova proizvedena energija će činiti 11% finalne potrošnje električne energije. Gđa Pajaziti je predstavila dostignuća AWESK -a, kao i doprinos koji su dali osnaživanju žena u energetska sektoru.

** ovu sesiju vodila je gđa Leonita Shabani Mullarama iz ME-a*

Pitanja / preporuke učesnika tokom prve sesije:

1. Preporučuje se da se energetska strategija zasniva na dva scenarija privrednog rasta: prvi scenario sa 4% godišnjim privrednim rastom i drugi scenario sa 7-8% godišnjeg privrednog rasta.
2. Preporučuje se da nova energetska strategija uzme u obzir sve načine proizvodnje energije.
3. Preporučuje se da se stavi u funkciju OneStopShop (sve na jednom mestu) kako bi se olakšale procedure prijavljivanja;
4. Koliko je očekivano proširenje proizvodnih kapaciteta iz OIE? Šta će prema očekivanjima biti cilj za 2030. godinu?
5. Koji % cilja će uključivati kapacitete za proizvodnju energije za vlastite potrebe, a koliko za tržišnu prodaju?
6. Koliko će solarnih panela biti instalirano u domaćinstvima?
7. Kako će izgledati nova šema konkurencije / podrške razvoju OIE?
8. Šta će biti Strategija razvoja ljudskih resursa u energetskom sektoru radi olakšavanja energetske tranzicije?
9. Da li će nova strategija uključivati politike rodne ravnopravnosti u energetskom sektoru?

Drugi okrugli sto

Na drugom okruglom stolu razgovaralo se o procesima i projektima za solarne prosumere. Učesnici ovog okruglog stola bili su g. Faruk Serdarević i Anand Subbiah iz USAID / KESS, gđa Besiana Qorraj Berisha iz ME i Gent Hajdari iz USAID / ESA. G. Serdarević je predstavio prepreke i mogućnosti prosumera na tržištu Kosova a g. Subbiah je predstavio modele finansiranja ovih projekata. Gđa Berisha je predstavila konceptni dokumenat o OIE, kao inicijativu za analizu pravnih mogućnosti koje Kosovo ima, da unapredi svoje energetske tržište. G. Gent Hajdari predstavio je model koji je osmislio USAID / ESA koji poredi projekte u oblasti OIE i prednosti prelaska sa šeme FiT na konkurentnu tarifu.

** ovu sesiju vodila je gđa Leonita Shabani Mullarama iz ME-a*

Pitanja / preporuke učesnika tokom druge sesije:

1. Kada se očekuje finalizacija energetske strategije?
2. Kada se očekuje početak izrade Zakona o obnovljivim izvorima energije?
3. Razlika između FiT -a i Premium -a?

Treći okrugli sto

Na trećem okruglom stolu razgovaralo se o iskustvima i mogućnostima za razvoj projekata solarnih panela niskog kapaciteta na Kosovu. Učesnici ovog okruglog stola bili su g. Trim Tërnav

iz Jaha Solar, Lulzim Sylja iz Elen, Faruk Serdarević iz USAID/ KESS, Fatos Hasani iz ProCredit Banke i Afrim Ajvazi iz RKE.

** ovu sesiju vodio je g. Blin Berdoniqi iz ME*

Pitanja / preporuke učesnika tokom treće sesije:

1. Skratiti procedure za dobijanje statusa prosumera u RKE, KEDS-u i drugim institucijama uključenim u ovaj proces;
2. Promena statusa sa potrošača na prosumera ne bi trebalo da se vrši uz odobrenje odbora RKE, već drugim jednostavnijim procedurama.
3. Za licenciranje kupaca-potrošača potrebno je 18 dokumenata, od kojih je nužno samo 13, ostale ukloniti.
4. Ukidanje ograničenja nivoa napona od 0.4 kV kao kriterijum za kupce-potrošače imajući u vidu da je diskriminatorno;
5. Ukidanje ograničenja instalacionog kapaciteta od 100 kW kao kriterijuma za kupce-potrošače. Predlaže se da se dozvoli ugradni kapacitet u zavisnosti od potrošnje podnosioca zahteva (70-80%);
6. Osnivanje fonda za podršku prosumera za direktnu podršku investicionim troškovima u godišnjoj vrednosti od oko 5 miliona EUR za 5 godina. (ovo bi dovelo do ulaganja u kapacitete od oko 100-200 MW)
7. Spomenuto je da će Procredit banka raspisati ponudu za 3 MW energije iz solarne energije kao nastavak podrške zelenim projektima i diversifikaciji portfolija.
8. Identifikovane su dve glavne prepreke za ulagače na Kosovu: tehnička i finansijska (prema predstavniku Procredit banke).

Na kraju je gđa Linda Gjokaj iz KEDS-a predstavila informacionu platformu za prosumere i ciljeve KEDS-a u ispunjavanju ovih proizvodnih kapaciteta. Takođe, gđa Arza Krasniqi predstavila je program stažiranja USAID / ESA u funkciji razvoja ljudskih kapaciteta za podršku energetske tranziciji.